

SVERIGES AMBASSAD

Moskva

Anders Eriksson

Rysk ekonomi september 2010

- Den ryska ekonomin visar åter tillväxt, prognosen för 2010 är 4%.
- Tillväxten avmattas dock, försiktighet råder och ovissheten om styrkan i återhämtningen är betydande.
- Sjunkande oljepris och ökat inflationstryck drar ned rubeln.
- Sommarens torra och bränder har bidragit till avmattningen.
- Regeringen planerar privatiseringar av statliga bolag.

Nyckeltal	2010 (prog.)	2009	2008
BNP (%)	4,0	-7,9	5,6
Budgetbalans (%)	-5,3	-6,4	4,1
Industriproduktion (%)		-10,8	2,1
Detaljhandel (%)	4,4	-5,5	13
Export (mrd USD)	373,4	303,4	471,8
Import (mrd USD)	237,5	191,8	292
Inflation (%)	7,0	8,8	13,3
Arbetslöshet (%)		8,2	7,7

Ekonomisk utveckling

Rysslands BNP steg under årets åtta första månader med 3,7%. Jämfört med föregående års BNP-fall på 7,9% är det en tydlig återhämtning i den ryska ekonomin, men tillväxten sker från lägre nivåer än i jämförbara ekonomier och är dessutom i avtagande. För jan-jun var tillväxten 4,2%. BNP-prognosen för helåret 2010 från vice ekonomiminister Andrej Klepatj är 4%. För 2011 väntar man sig en tillväxt på 4,2% grundat främst på omfattande investeringsprogram i olje- och gasssektorn.

Fortfarande finns också en försiktighet i ekonomin och betydande ovisshet råder om styrkan i återhämtningen. Ett tecken på det är de utländska direktinvesteringarna som minskade med 11% under årets sex första månader. I den reala sektorn steg industriproduktionen med 9,2% under januari-augusti. Byggandet minskar fortsatt, om än något mindre än tidigare. Investeringarna ökar åter svagt, 1,3% första halvåret. Likaså detaljhandeln som ökade med 3,4%.

Arbetslösheten uppgick i augusti 2010 till 6,9% och har sedan motsvarande period föregående år sjunkit med 0,9%. Reallönerna stiger åter. Storleken på reserv- som välfärdsfonden har sedan förra året (1 september) minskat från 60,52 till 40,08 respektive 91,56 till 87,12 miljarder dollar. Rysk export växte under jan-juni 2010 med 46,1% och importen med 27,3%. Exportökningen ska ställas i relation till priset på olja, Rysslands främsta exportvara, som sedan årets toppnotering i maj sjunkit med 13%.

Ekonomisk politik

Regeringens ekonomiska politik är expansiv när Ryssland nu går in i en period av annalkande parlaments- och presidentval. De sociala utgifterna är fortfarande en viktig faktor i rysk ekonomisk politik. Statligt stöd till rysk industri i avvaktan på ökad efterfrågan är fortsatt stort.

Mot bakgrund av den ansträngda budgeten förbereder man ett omfattande privatiseringsprogram. Enligt finansminister Aleksej Kudrin är privatisering en nyckel till att modernisera Rysslands ekonomi och säkerställa att man i framtiden kommer upp i samma höga tillväxthastighet som andra tillväxtmarknader. Programmets omfattning har på senare tid också utökats och blir, om det till fullo genomförs, det största i Ryssland sedan 1990-talets privatiseringar. Med programmet vill man täta håll i en budget med underskott och finansiera fortsatt höga sociala utgifter.

Delar av statliga järnvägsbolaget RZD, banken Sberbank, oljejätten Rosneft och vattenkraftsmonopolet RusHydro kommer att säljas. Med privatiseringarna tänker man fylla på statskassan med 50 miljarder USD under en kommande femårsperiod.

Däremot bromsar man stödet till monostäder och avser inte fortsätta ett pågående regionalt stödprogram under nästa år. Finansminister Kudrin tänker under kommande treårsperiod inte skjuta till budgetmedel för att stödja monostäder. Det innebär en kursändring i förhållande till tidigare politik och tycks i huvudsak bero på att programmet misslyckats och betalat ut väsentligt mindre pengar än planerat. Man skyller på att man istället för genomarbetade investeringsplaner fått ansökningar om stöd till projekt som det saknas anledning att finansiera. Som en del i regeringens nya förslag planerar man nu att regioner ska stödjas i förhållande till hur mycket privata investeringar de lyckas attrahera.

Budgeten

Den ryska federala budgeten hade ett underskott på 2,9% jan-juli. Underskottet för helåret 2010 väntas bli högst 5,3% (budgeterat underskott 6,8%). I arbetet med budgeten för 2011 planerar man att öka de totala utgifterna med 4,2% med ett planerat underskott på 3,6%. Socialt stöd är fortsatt den största budgetposten. Den ska i budgeten minska med 11,7%, betingat av minskat bidrag till pensionsfonden, samtidigt som bland annat premiärminister Vladimir Putin i uttalanden sagt att regeringen ska uppfylla sina ”sociala åtaganden”.

Man har också i budgeten introducerat ”statliga program” som går på tvären mellan de traditionella budgetposterna. Programmet ”Ny livskvalitet” ges mer än hälften av budgetutgifterna.

Inflation, priser

Inflationen har sedan förra året minskat, men är åter i ökande. Den årliga inflationen var i augusti 5,4%, att jämföras med 8,1% motsvarande månad 2009. Regeringens senaste inflationsprognos för 2010 är 7%.

Konsumentprisindex, inklusive livsmedel, steg med 6,1% i augusti (2009). Varor steg med 4,7%, livsmedel med 6,1%, icke livsmedel 5,4%, tjänster 8%.

Inflationsökningen innebär ett trendbrott. De senaste två åren har finansministeriet och centralbanken målmedvetet och framgångsrikt sänkt en

sedan 90-talet mycket hög inflation. Den nuvarande accelerationen förklaras av en plötslig ökning av likvida medel på grund av krispolitiken. Tidigare stigande oljepriser gav regeringen mod att öka budgetutgifterna samtidigt som man hindrade rubelappreciering och fyllde valutareserverna genom att köpa valuta för nytryckta rubel.

Den kommande inflationsutvecklingen beror till stor del på myndigheternas agerande. Inflationen har stor betydelse för den ryska ekonomins utveckling och bland andra IMF menar att Ryssland i första hand bör koncentrera sig på inflationsbekämpning i sin ekonomiska politik. Möjligen kan sjunkande oljepriser påverka utvecklingen.

Rubeln

Rubeln har den senaste månaden tappat i värde. Sjunkande oljepriser och tecken på en accelererande inflation tillsammans med ett ökande kapitalutflöde gör att valutakursen ser sin lägsta nivå sedan juni mot dollarn. En del analytiker väntar sig en försiktigt nedåtgående utveckling till årets slut. Andra gör mer pessimistiska prognoser och flera analytiker tror på en djupdykning på 20% i december. Anledningen är minskande handelsöverskott, det ökande kapitalutflödet och en stor skuldreglering innan årets slut. Den pågående importökningen beskrivs som en varningsklocka och marknadens nuvarande tillstånd ett lugn före stormen. Samtidigt väntas rubelns försvagning leda till en större efterfrågan på ryska varor utomlands som stimulerar den inhemska produktionen och bidrar till ökad tillväxt.

Kapitalflödet är negativt och var under augusti 1,1 miljarder rubel. Prognosen för helåret 2010 är ca 10 miljarder rubel.

Torka

Sommarens svåra torka och omfattande skogsbränder hade en negativ inverkan på tillväxten och kan delvis förklara de avstannande siffrorna. Enligt analytiker kan den totala effekten på tillväxten bli en minskning med upp till 1 procentenhet. Torkans efterdyningar är fortfarande en källa till oro som mycket väl kan leda till ökade risker i den nu känsliga ekonomin.

Den ekonomiska förlusten för de 22 000 drabbade gårdarna blev 39 miljarder rubel. En fjärdedel av spannmålsskörden gick förlorad, något som lett till betydande prisökningar på spannmålsprodukter. Noterbart är priset på det populära bovetet som i augusti ökade med 31,4%. I vissa regioner var prisökningen över 100% och i många fall var just denna produkt helt slutsåld i

butikerna, delvis på grund av hamstring inför befarade ytterligare prishöjningar. Priserna på bröd har också stigit – för vissa sorters råg- och vetebaserat bröd är ökningen 2,1-2,4%. Priset på vetemjöl steg med 10,8%.

Till följd av de stigande priserna införde Ryssland den 15 augusti exportstopp på flera sorters säd, majs och mjöl. Exportstoppet väntas kvarstå till årets slut med en möjlig förlängning in i 2011.

Banksystemet

De ryska bankerna lider fortfarande av sviterna efter finanskrisen och tillväxten i bankernas kreditportföljer går långsammare än man tidigare trott, något som bidrar till den lägre tillväxten. Banksystemet är känsligt och även om man nu försiktigt börjar låna ut igen leder ovissheten i den ryska ekonomin och företagens långsamma tillväxt till en aktsamhet bland låntagare. Andelen högkvalitativa låntagare minskar och enligt olika prognoser kan det ta ytterligare två-tre år innan de ryska bankerna åter har kreditportföljer av god kvalitet.

Bilmarknaden

Den bransch som drabbades kanske hårdast av den globala finanskrisen, bilbranschen, har hämtat sig med besked. Under augusti ökade den ryska biltillverkaren AvtoVAZ sin försäljning med 55% jämfört med samma månad ett år tidigare. Den kraftiga återhämtningen är resultatet av den ryska regeringens krispolitik som inkluderat höga importtullar på utländska bilmärken, omfattande statligt stöd och ett skrotpremieprogram som favoriserat inhemska bilmärken.